

LOGTINGSVALIÐ '80

JAVNAÐARFLOKKURIN

i dag:

Fólkaflokkurin politiskan fótakulda

Richard Johansen
valevni
í Eysturoynni

Eftir vali í 1974 gingu javnaðarfl., tjóðveldisfl. og fólkaflokkurin í samgongu.

Spátt varð beinanveg-in, at henda samgonga kundi ikki arbeiða saman, men allur spádómur varð gjørdur til skamm-anar, tí hesir triggir flokkar fóru til verka. So dyggiliga og so skilgattu varð arbeiðt, at vit fingu slíkan framburð á øllum økjum, sum eingin hevði droymt um kundi bera til.

Men valið í 1978 gjørdi, at fólkaflokkurin fekk politiskan fótakulda.

Dimmalætting, við sjálvum sambandshøvdinganum á odda, hevði tá í 4 ár ført eina hatska kampanju móti sitandi landsstyri. Serliga vóru tað tvey orð, sum vóruð brúkt aftur og aftur: sosialisering og kommunisma. Tað hugaði ikki fólkaflokkinum.

Tá somu 3 flokkar gingu samanaftur í 78,

skuldi ein trúð, at sam-arbeiðið fór at vera eins gott og tað hevði verið, men so var ikki. Fóta-kuldin hjá fólkaflokk-in-um var komin fyrri at vera.

Tá skip til uttanlanda-sigling skuldi keypast í fjør, mundi samgongan slitnað, tí fólkaf. vildi ikki vera við. Sundstein fekk tá í evstu løtu vgr-talað partamenninar, so skipið varð keypt.

Vert er at hava í huga, at Sundstein hevði havt orlov og tí kundi siggja tað skilgøða í keypin-um.

Nú í summar slitnaði so samgongan, tá vetrar-ferðaaætlanin varð lýst. Fólkaf. vildi hava skipið svinabundið.

Eg ivist ikki í, at hevði Sundstein havt orlov í summar eisini, so hevði hann kunnað sæð, at tað einasta rætta, var tað, sum landsstyrið samtykti.

Óheftur av útlendskum flokkum

Í grundsjónarmiði Javn-aðarflokksins sæst, at Føroya Javnaðarflokkur stendur óheftur av øllum útlendskum politiskum flokkum, men í dyggastu samvinnu við og á grund-arlagi alheims sosialis-munnar. Flokkurin vil, at Føroyar skulu byggjast sum eitt socialistiskt væl-ferðarsamfelag.

Flokkurin ásannar, at Føroya land er Føroya fólks, tess íbúgvagn. Hendan ogn umfatar eisini landgrunnin og und-irgrundina.

Út frá hesari grund-støðu heldur flokkurin tað vera skyldu teirra, ið hava tað stjórnarligu ábyrgdina, at skipa fyrri, at henda ogn fólksins verður at gera hina mestu framleiðslu og úrtøku, ið allir landsins íbúgvur eiga javnrætt til.

Alt samfelagsgagnligt virksemi má skipast út frá umorgan fyrri felags áhugamálm og fyrri at fremja vælferð fólksins. Øll menniskju skulu hava somu rættindi at taka lut í arbeiðinum fram móti størri vælferð og eisini ríkari lívi.

Hetta kann bert fremjast í einum samfelag, har allar greinar av samfelagslívnum eru í væl skipaðari samvinnu undir vilja og eftirliti fólksins. Øllum skal tryggjast tað, ið er grund-leggjandi fyrri livseyndu

menniskjans — arbeiði, hvíld, mat, bústað, upp-aling og andlig menning.

Øll stig á leiðini fram móti hesum samfelag skulu fremjast á fólkaræð-islígari grund. Fólkaræði skal umfata alt samfelags-lív ikki minst hitt fíggjar-liga. Við forpliktandi sam-vinnu og planøkonomisk-ari leiðslu skal persónliga frælsið og innlaga einstak-lingsins tryggjast og tryggjeiki skapast fyrri øll.

Fyrst skal sláast fast, at Føroyski javnaðarflokk-urin er óheftur av øllum útlendskum politiskum flokkum.

Føroyski javnaðarflokk-urin er ein sosialdemokrat-iskur flokkur, sum virkar á støði alheims sosialism-unar.

Í Føroyum eins og um

allan heim stríðast sosial-demokratir fyrri at vinna slitmannafjeldini mann-sømandi livilíkindi.

Tað var seint í tjúgu árunum, at slitmannafjeldin her í Føroyum tók seg saman og valdi tveir mans á ting. Javnaðar-flokkurin mentist í hvørj-um og við valið í 1936 fekk javnaðarflokkurin seks manns valdar.

Tá høvdu teir báðir borgarligu flokkarnir sitið í 30 ár á tingi og togast um samband ella sjálv-styri.

Slitmannsfjeldin hevði frá hondini í munnin og knapt nokk tað.

Arbeidsgevarin fekk sær tað hann skuldi hava, og um nakað leyp av, fekk slitmaðurin tað. Hetta livsmynstrið helt áfram øll tvey 30 árin teir báðir borgarligu flokkarnir høvdu alt at siga.

Hetta livsmynstrið hevði hildið áfram til dagin í dag, um ikki slit-mannafjeldin tók seg saman um Føroya Javnað-arflokk og valdi sini egnu umboð inn á ting.

Í 1940 kom seinni heims-bardagi. Vit máttu tá klára okkum uttan samband við Danmark, sum var herðsett av týsk-inum. Javnaðarflokkurin kom við í leiðslu her á landi.

Eftir heimsbardagan fingi vit heimastýrslóg-ina, og hevur Javnaðar-flokkurin staðið við røðrið á tí føroysku skútuni størsta partin av tíðini, síðani vit fingi heimastýri.

Tað eru hesi árin gjørd óteljandi framstig á øllum økjum, og mangar av teimum hugsjónum, ynskjum og dreymum, sum slitmannafjeldin hevði tá tvey tóku seg saman í ein flokk, eru nú gingnar í uppfyllili.

Men tað, sum er vunnið, má verjast og stríðið má takast upp við tær avbjóð-ingar, sum nú eru frammi. Ágangurin móti Javnaðarflokkinum verður alt meiri beiskur og

Niklas Mikkelsen
valevni
í Eysturoynni

primitivur.

Tá tað ikki gongur við sakligum argumentum, verða øll kneb nýtt fyrri at gera javnaðarflokkin til nakað annað einn hann er — ein sosialdemokratisk-ur Føroyskur Javnaðar-flokkur, sum stendur óheftur av øllum útlendsk-um flokkum.

Tann primitivasti á-gangurin gongur út uppá at gera tann Føroyska Javnaðarflokkin til næst-an tað sama sum ein kommunistaflokk í londum eystanfyri. Sum øllum kunnugt roynir kommunisman at tina kristindómin.

So hvør skal siga, hvat kunnu vit vænta okkum av javnaðarflokkinum. Tað verður sera torført fyrri ikki at siga ógjørligt, hjá javnaðarflokkinum at samarbeiða við ein flokk, sum livur av slíkari fram-ferð.

Í dag er nógv frammi um alheim socialismu og kFøroyska socialismu framda av Javnaðarflokk-inum, men meir um tað seinri.

Ikki ein ferðaaætlan — men fólkaflokkurin orsøkin

Ernst Hansen
valevni
í Suðurstreymoy

Tá samgongan millum javnaðarflokkin, fólk-flokkin og tjóðveldisflokk-in sá dagsins ljós varð eg ikki sørt bilisin yvir at júst hetta, at hesir flokkar kundu semjast um ein arbeiðssetning sum kundi halda í einum stjórnar-samarbeiði.

Hesir flokkar hava so ymisk støði til nærum øll mál.

Tjóðveldisflokkurin sig-ur, at á tjóðskaparøkinum eru Føroyar ein ófræls tjóð, undir oki og trælkan danaveldisins.

Fólkaflokkurin sigur á

sama øki, stig fyrri stig, sjálvt um hesin á sinni bæði kravdi fullveldi og loysing.

Hinvegin sigur javnað-arflokkurin, at við heima-stýrslógini frá 1948 eru eingi tjóðskaparlig trætumál við Danmark.

Henda lóg heimilar, í samstarvi við danir at út-byggja land okkara á øllum økjum. Eisini loyvir henda lóg, at um vit ynskja fleiri og fleiri øki yvirtikin, so kunnu vit tað, og at enda um fólkíð ynskir loysing, so kann hon eisini koma. Men ein eigur at leggja til merkis: Vit eiga ikki einsamallir henda rættin — loysing — danir kunnu krevja hetta av okkum.

Hoast so ymiskir á máli, so hava hesir flokkar

myndað stjórn nú í 1 1/2 valskeið. Kann tað so hava verið ein onnur orsøk til hetta samarbeiðið?

Hesi seinastu árin hevur ein lagt til merkis royndir innan fólkaflokk-in at gera henda til ein cent-rumsflokk. Hvussu hetta kann lata seg gera — at fáa ein høgfraklokk til ein cent-rumsflokk og uttan, at hetta fær avleiðingar skal vera teirra søk. Hetta letur seg bara ikki gera.

Eg vil tí meta, at hetta er orsøkin til, at vit fáa val í úrtíð, og ikki nøkur ferða-aætlan. Roynd fólkafloks-ins at gerast cent-rums-flokkur er miseydnad, og at tær høgkrakreftir, sum hesin flokkur altíð hevur haft, hava vunnið, tá hesir hava sæð at teirra áhuga-mál eru gingin ov nær.

Eisini skal viðmerkjast, at í øllum samarbeiðis-skeiðinum hevur Dagblaðið ført seg fram sum í gamlar dagar. Sosial fram-stig gjørd til láturs, fak-feleg, sum royna at virka fyrri limum sínum til betran av teirra korum, verða gjørd til sosialist-iska trælkan, almennir stovnar til akademisk og kommunistar reidur og almenn starvsfólk til letingar.

Øll vita vit, at í einum samstarvi mugu øll sam-starva, og um partar ella bólkur gera sáttmálar ella samgonguskjal fyrri at halda slíkt samstarv gangandi, so má hetta haldast, tí í einum sam-starvi kann eingin vera Benjamin. Her mugu allir partar vera við.